1902. Vijftigste Jaargang. (Tweede Kwartaal.) No. 16

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland."

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joël II : 1a, Blaast de bazuin!

Vrijdag 18 April 1902.

Hagg. I : 4, Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post *f* 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika *f* 1.75. Voor Z.-Afrika *f* 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs. 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels *f* 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtvrij te adresseeren aan den Uitgever G. Ph. Zalsman te Kampen. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan „de Redactie van De Bazuin te Kampen." — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den Hoofdredacteur, Dr. H. Bavinck te Kampen. —

Officiëele Kerkelijke Berichten enz.

PLAATSELIJKE KERKEN.

HIJUM, 6 April 1902. Beroepen bij de Geref kerk alhier, de heer R. Middelveld, Candidaat tot den H. Dienst te Nijeveen

Namens den Kerkeraad,
M. Holwerda, Scriba.

—

DRIESUM c. a, 6 April 1902. Heden werd onder leiding van onzen geachten Consulent, Ds. H. Woudstra van Dokkum, beroepen de Weleerw. heer Ds. G. H v. Kasteel van Oppenhuizen

Namens den Kerkeraad,
H. Bouma, Scriba.

—

Bij ons vertrek naar Neerl.-Indië op Maandagmorgen, den 21en April a.s., roepen wij allen vrienden der Zending een hartelijk vaarwel toe.

Dat gij ons gedenkt in uwe gebeden bij ons vertrek uit Nederland, opdat wij eene voorspoedige reis mogen hebben, en behouden aankomen.

Dat de Heere ons, op het eiland Soemba zegene, en vele Heidenen zich voor Jezus buigen.

Dat wij samen veel mogen bidden, worstelen en strijden voor het heil van Savoenees en Soembanees, en met hen mogen staan voor den troon onzes Heeren.

Dank aan allen, die in onzen verloftijd veel hebben gedaan tot aangenaamheid en vreugde van ons verblijf h. t. l.

Vele vrienden hebben wij leeren kennen, veel liefde genoten.

Vooral onzen dank aan hen, die door giften en speelgoed het hunne hebben bijgedragen om de harten der Savoeneesche en Soembaneesche kinderen te verblijden; uit naam dier kinderen hartelijk dank, vooral aan de kinderen onder de gevers en geefsters.

Nogmaals hartelijk vaarwel van uw broeder en zuster,
W. Pos en Echtgenoote.

P. S. Ons adres is: Melolo, eil. Soemba, Neerl.-Indië.

CLASSEN.

Classis Stadskanaal.

De Classis Stadskanaal vergadert *Dinsdag* 13 *Mei e. k.* Storting coll. Theol. School; Hulpbeh. Kerken en Em. pred.-verzorging.

W. Fokkens, *Corr.*

Classis Koevorden.

Vergadering D. V. op *Dinsdag* 13 *Mei* te *Koevorden.* Aanvang 's morgens negen uur.

Praeparatoir examen van den Cand. G. Diemer.

Namens voornoemde Classis,
R. Huls, *Corresp.*

Nieuw-Amsterdam, 14 April 1902.

PROVINCIËN.

Prov. Synode van Zeeland.

De Geref. Kerken *A, B, C* te Middelburg, hiertoe in 1901 te Goes aangewezen, brengen in herinnering, dat de e. k. Prov. Synode voor Zeeland D. V. gehouden zal worden *Woensdag den 4den Juni* 1902 te *Middelburg.*

Zij noodigen de Classes uit zoo spoedig mogelijk aan den laatstondergeteekende opgave te doen van de namen en woonplaatsen van de Afgevaardigden en hunne Secundi, alsmede van de voorstellen welke op de Synode in behandeling moeten komen. Ook zouden zij gaarne willen weten over welke zaken rapporten uitgebracht moeten worden.

Namens bovengenoemde Kerken,
A. Littooij.
L. H. Wagenaar.
L. Bouma.

ONTVANGSTEN.

Voor het Prov. Ger. Weeshuis te Middelharnis.

In dank ontvangen van de Gemeente te:

Heerjansdam	f 5,20	Gouda *B*	f 6,20
Rockanje	- 2,07	Zuidland	- 2,50
Oud-Beyerland	- 5,66	Nieuw-Helvoet	- 5,—
Hillegom	- 10,36	Meerkerk	- 6,04
Voorburg	- 7,30⁵	Ottoland	- 2,45
Bleiswijk	- 4,13	Noordwijk a. Zee	- 7,—
Nieuw-Lekkerland	- 5,—	Spijkenisse	- 2,50
Bodegraven	- 13,—	Oudshoorn	- 8,17
Leksmond	- 4,21	Dordrecht *C*	- 15,—
Alphen a. d. Rijn	- 14,80⁵	Kralingen	- 30,98⁵
Asperen	- 1,—	Woubrugge	- 3,30⁵
Dordrecht *A*	- 34,50	Abbenbroek	- 1,—

Verder ontvingen wij van S. te Boskoop . - 25,—

Van de Jongeld.-Ver. „Dient den Heer met blijdschap" te Maassluis 6 lakens en 6 sloopen.

Van V. te 's Hage een versnapering voor de weezen, bestaande uit chocolade, melk en krentenbrood.

De Directeur v/h. Weeshuis,
H. Schoonejongen Jacobzn.

—

Voor de Inw. Zending en Bijbelcolportage in Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen:

Te Almkerk verzameld, door br. W. N. de Leeuw	f 29,10
Verzameld door br. K. J. Kraan, Den Haag	- 2,50
Collecte te Sleeuwijk, door Ds. Binnema .	- 10,—
Id. te Werkendam, „ .	- 18,70
Van N N. te Rilland . . .	- 1,50
Van N N. te Veldwijk . . .	- 1,—
Van de Geref. Zendingsver. te Nijverdal .	- 25,—

Jaarl. bijdragen uit *Werkendam*: C. J. v. D. f 1, C. V. f 1, S. B. f 1, J. A. F. f 1, P. C. f 1, W. K. f 1, G. v. O. f 1,50, A G. B. f 2,50, D. H. f 0,50.

Aanbevelend,
Namens Deputaten,
J. C. C. Voigt, *Penningm.*

Raamsdonk, 14 April 1902.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Collecten.

Giesen-Nieuwkerk f 2,25 Arnhem *A* f 21,85

Contributies en Giften.

Door Ds. *J. W. Wechgelaer* te *Alkmaar*, Corr. Cl. *Alkmaar* de contrib. uit *Alkmaar*, van Ds J. W. Wechgelaer f 2, P. Terhaak Gzn. f 1, C. Piet f 2, H Sweepe f 1, D. Balder f 2, P. van der Waal f 1,50, A. S. Eutingh f 1, G. Terhaak f 5, J. Frans f 2,50, M. Hart f 2, Joh. Schoonhoven f 1,50, E van der Waal f 1, A. Meiboom f 1, G. Wolrek f 1, M. Lak f 1, C. Winkel f 0,50, W. van den Bogaart f 1,50, G. Stolp f 1, G Teerhuis f 1, W. Wolrek f 1, U Wolrek Gzn. f 1.

De contrib. uit *A.-P.-Polder*, van C. Bruin f 1, P. Klemp f 1, F. Boer f 1, A. Thiel f 0,50, J. Slot f 1, U. den Engelse f 1, K. Vlaming f 1.

De contrib. uit *Broek o/L*, van Ds. J. Hartwigsen f 1, O. Koedijk f 1, D. Kool f 2,50, A Glas f 1, A. Slot Pzn. f 1, C. Wagenaar JGz. f 1, K, Madderom f 1, C. de Does f 1, A. de Bree f 0,50, J. Dirkmaat f 0,50, G. Glas f 0,50, M. Hart f 1. K. Ploeger f 1, Mej. W. H. Lindhorst f 0,50, C. Wit f 0,50, J. Blom f 1, C. Bijpost f 1, K. Slot f 1, W. Slot f 0,50, J. Glas f 0,50, C. Slot Azn. f 0,50, J. H. Wagenaar f 1, J. Bouwens f 1, P. Slot APzn. f 1, J. Wagenaar Jbzn. f 0,50, J. Timmerman f 0,50, E Speets f 0,50, P. Slot ACz. f 1, W. Balder Wz. f 0,50, H. Wagenaar Jbz. f 0,50, Jb. Bakker f 0,50, P. Kool f 0.50, D. Pasterkamp f 0,50, J Kuyper f 0,50, K. Visser f 1, I. Wagenaar f 0,50, O Wit f 0,50, Jb. Glas Jbzn. f 0,50, A. Kok f 0,50, C. Kuiper f 0,50, J. Hoogland f 0,50, W. Koedijk f 0,50, A. de Boer f 0,50, J. Koedijk f 0,50, Jb. Balder Wz f 0,50, D. Koedijk f 0,50, A. Vroegop f 0,50, J. Bakker f 0,50, P Koedijk f 0,50, J. Glas Az. f 1, As. de Bree f 0,50, P. de Greef f 1, P. Otto f 0,50, Hs. Pielkerood f 0,50, D. Kloosterboer f 0,50, P. Kloosterboer f 0,50, K. Timmerman f 1, C. Kruk f 0,50, P. v. d. Molen f 0,50, P. Gootjes f 1, J Gootjes f 2,50, C Wagenaar Jbzn. f 1, Wed. Balder f 0,50, Wed. Berghouwer f 1, J. Kraayer f 1, G. Stins f 0,50, P. de Boer f 0,50, D. Slot f 1, J. Wagenaar Kz. f 1.

De contrib. uit *Dirkshorn*, van P. Gootjes f 1, P. Doekes f 1, K. Slot f 1, J. Slot Kzn. f 1, K. Slot Kzn. f 1, W. Rus f 0,50, T. Doekes f 0,50, T. Jonker f 0,50, Joh. Levendig f 0,50, L. Doekes f 0,50, P. Bijpost f 1, D de Geus f 0.50, H. Levendig f 0,50, Wed. Jb. Doekes f 0,75, Ds H. H. Schoemaker f 1.

De contrib. uit *Heer Hugowaard*, van C. Gootjes f 1, Jb. v. d. Oud f 1, Hk. Pluisten f 1.

De contrib. uit *Helder*, van J. Baas f 1,50, G. Baas f 1,50, C. G. van Es f 1,50, A. Langhorst f 1,50, J Criner f 1,50, P. Kroon f ?, U. Neijenhuis f 1,50, J Schraa f 1, J. Steinrath f 2,50, P. Plaatsman f 1,50, J. Rozendaal f 1,50, S. Rozendaal f 1,50, D. Maarleveldt f 1,50, L. Rumpff f 1,50, M. J. Wallast f 1,50, 's. N H. Koers f 1.

Diverse giften uit *Kolhorn* f 0,34⁵.

De contrib. uit *Krabbendam*, van K. Paarlberg f 5, J. Olthoff f 1, K. Biersteker f 1, R. Biersteker f 1, G. Biersteker f 2,50, K. Jonker f 2, E. Paarlberg f 2,50, J. Biersteker f 1.

Diverse giften uit *Oosterend* (Texel) f 11,54

De contrib uit *Schagerbrug*, van P. v. Rodegraven f 1, C. Tromp f 1.

De contrib. uit *Noord-Scharwoude*, van A. Barten Pz. f 2, H. Hart Mz. f 2,50, P. de Wit f 2, P. Verburg f 4, C. Meurs f 2, D. Barten f 1,50, K. Hoff f 3, A. Hartog f 2, C. Bak Jz f 2,50.

De contrib. uit *Schermerhorn*, van J. Mulder f 0,25, Hk. jonker f 0,50, E. Kramer f 0,50, W. Leegwater f 0,50.

N.B. Met het oog op het sluiten van het Boekjaar op 30 April a.s. wordt aan allen, die nog gelden te storten hebben, welke in het Boekjaar 1901/2 te verantwoorden zijn, beleefd verzocht te zorgen, dat deze bedragen vóór of op 30 April overgemaakt zijn.

De Penningmeester
van de Theologische School,
Zwolle, 12 April 1902. Dr. H. Franssen.

—

Voor de Zending o. Heid. & Moh.

Door A. Kollaard, van de Zend.-Vereen. „Het Mosterdzaad" te Hellevoetsluis . . . f 5,—
Van A. Gruijs Sr. te Zaandam, van zijn gebr. postzegelverkoop . . . . . - 2,—
Door Ds. Bruinsma, op den 2den Paaschdag l.l. gev. in het kerkje te Beetgum . . - 10,—

N. B Vermelding in „de Bazuin" geschiedt alleen op verzoek.

Doesborgh, B. de Moen,
14 April 1902. *Quaestor.*

—

Voor de Zending op Soemba.

Coll. v. d. Ger. kerk te Hardenberg-Heemse *B*	f 18,—
Ds. Roorda te O.-Pekela, gev. in de coll. f 2,50 pl. 40,05 = ...	- 42,55
Ds. Meyering te N.-Pekela, gev. in de coll.	- 1,—
„ „ uit het Zend. busje eener overledene Zuster	- 3,12
G. Oosterhof te Garrelsweer, coll. Jaarf. Jongel.- en Jonged.-Vereen.	- 6,83
J. H. Bos te Kampen, v. d. Zangvereen. de Lofstem door Oud. Boer	- 1,87
Ds. Wolsink, v. d. Leeskring Ger. kerk Steenwijk *A*	- 8,—
„ v. d. kinderen van G. d. K. .	- 1,—
„ „ „ „ „ voor Soemba's kinderen	- 1,—
J. Aarts te Blokzijl, v. d. Ger. kerk	- 20,92⁵
F. A. v. d. Vegte te Delfzijl, v. d Jonged.-Vereen.	- 10,—
H. Wieten te Schoonoord, coll. jaarf. Jongel.- en Jonged.-Vereen.	- 2,55
G. Withagen te Nijverdal, v. d. Ger. Zend. Vereen.	- 165,68⁵

P.S. In de volgende Bazuin zal er geen opgave geschieden.

J. Duursema, *Quaestor.*

Uithuizen, 14 April '02.

—

ONMIDDELLIJKE WEDERGEBOORTE.

XXXVIII.

Er blijft alleen over, om in een paar slotartikelen in het licht te stellen, dat de tot dusver ontwikkelde verhouding van roeping en wedergeboorte geheel overeenstemt met wat de Heilige Schrift dienaangaande leert.

En dan vinden wij in de eerste plaats, dat de Schrift in de toepassing der heilsweldaden eene hooge beteekenis en eene uitnemende kracht toekent aan het Woord. Gelijk God, door te spreken, alle dingen in het aanzijn roept en nog voortdurend onderhoudt en regeert, zoo brengt Hij het werk der herschepping ook door middel van het Woord tot stand. Het eerste, wat God na den val ten opzichte van Adam doet, bestaat daarin, dat Hij hem opzoekt en roept, en in den weg dezer roeping, hem weder uit genade naar Zijne zijde overbrengt en in Zijne gemeenschap herstelt. En sedert dien tijd brengt Hij zelf rechtstreeks en op buitengewone wijze het Woord der roeping tot Abram, tot Israël, tot de profeten, of laat Hij het tot menschen uitgaan door den mond Zijner dienaren. Jezus trad zelf op met de prediking: de tijd is vervuld en het Koninkrijk Gods is nabij gekomen, bekeert u en gelooft het Evangelie. En Hij gaf zijn apostelen en dienaren in last, om datzelfde Evangelie te verkondigen aan alle Creaturen. De roeping door wet en evangelie is de weg, waarin God Zijne genade aan zondaren verheerlijkt en de gemeenschap aan Christus en Zijne weldaden hun meedeelt. Hetgeen de apostelen gezien en gehoord hebben, verkondigen zij ons, opdat wij met hen gemeenschap zouden hebben, en deze onze gemeenschap ook zijn zou met den Vader en met Zijnen Zoon Jezus Christus. Geen stem des gewetens, geen inwendig licht, maar het Woord is het middel, waardoor God de door Christus verworvene zaligheid aan menschen uitdeelt en toepast.

En daartoe is naar de leer der Schrift het Woord bij uitnemendheid geschikt. Nog veel minder dan de teekenen in doop en avondmaal is het Woord daartoe willekeurig gekozen. Veeleer is het een door God zelf verordend en toebereid instrument om Zijne gedachten, ook Zijne vredesgedachten in Christus bekend te maken, om de kracht Zijner genade tot openbaring te brengen, en om menschen, in overeenstemming met hunne redelijke en zedelijke natuur, zonder dwang, en toch krachtdadig, de weldaden des genadeverbonds deelachtig te maken.

Immers is dat woord, op 's Heeren last door Zijne dienaren gesproken, een vuur gelijk, dat alle menschenwerk verteert, een hamer, die een steenrots te morzel slaat en allen tegenstand breekt, Jer. 23 : 29. De mond dergenen, die met dat woord zijn toegerust, is als een scherp zwaard, en als een pijl, die de harten doorboort, Jes. 49 : 2. Het keert daarom niet ledig weer, maar het doet al wat Gode behaagt, en is voorspoedig in datgene, waartoe Hij het zendt. Gelijk de regen de aarde bevochtigt en vruchtbaar maakt, zoo doet het Woord datzelfde ten aanzien van het menschelijk hart, Jes. 55 : 11. Het draagt eene kracht in zich, om zich te vervullen en zich in werkelijkheid om te zetten; het woord der voorspelling schept als het ware de toekomst, en is zelf de aanvang van de vervulling van Gods raad.

Evenzoo wordt in het Nieuwe Testament het woord des Evangelies ons beschreven als een zaad, dat in de harten wortelen schiet en vruchten draagt van geloof en bekeering, Luk. 8 : 11. Het is eene kracht Gods tot zaligheid, eene kracht, welke van God uitgaat, waarin Hij zich werkzaam bewijst en die de zaligheid werkt, Rom. 1 : 16. Wanneer het in de menschen wordt geplant, heeft het de kracht, om hunne zielen zalig te maken, Joh. 1 : 21. Wijl het geen doode letter, maar een levend woord is, is het krachtig, scherpsnijdender dan eenig tweesnijdend zwaard, en dringt het zoo tot ziel en geest, tot samenvoegselen en merg, tot het innerlijkste wezen van den mensch door, dat het al zijne overleggingen oordeelt en al de gedachten zijns harten openbaart, Hebr. 4 : 12.

En toch leert diezelfde Schrift, welke aan het Woord zoo groote kracht toeschrijft, aan de andere zijde even beslist en duidelijk, dat dat Woord alleen niet voldoende is, dat het maar een middel is in de hand van den almachtigen God. De zaligheid is, niet alleen in hare verwerving maar ook in hare toepassing, Zijn werk en Zijn werk alleen.

Reeds het Oude Testament spreekt dit herhaalde malen uit, al is het ook, dat de wedergeboorte en de vernieuwing des menschen daar, krachtens de tegenstelling met de toenmaals geldende wettische bedeeling, meestentijds wordt voorgesteld als eene weldaad des Nieuwen Verbonds. De Heere is het, die ooren geeft om te hooren, en oogen, om te zien, en een hart, om te verstaan, Deut. 29 : 4, die de harten bevrijdt, Deut. 30 : 6, die Zijne wet in het binnenste schrijft, Jer. 31 : 32, die het steenen hart wegneemt en in plaats daarvan een nieuw hart en een nieuwen geest schenkt, Ezech. 36 : 26.

Maar nog klaarder en meer onderscheidenlijk wordt dit alles in het Nieuwe Testament geleerd. Niemand kan toch het Koninkrijk Gods ingaan, tenzij hij wedergeboren zij, en die wedergeboorte is uit God, zij is vrucht van de werking des Heiligen Geestes, Joh. 3 : 3, 5. Als iemand daarom tot Christus komt en in Hem gelooft, dan is dat daaraan te danken, dat de Vader hem getrokken en geleerd heeft, Joh. 6 ; 44, 45, want niemand kan zeggen, Jezus den Heere te zijn, dan door den Heiligen Geest, 2 Cor. 12 : 3. Als Petrus Jezus als den Christus belijdt, dan is hem dat niet door vleesch en bloed maar door den Vader in de hemelen geopenbaard, Matth. 16 : 17. Als Paulus op den weg van Damascus voor Jezus in aanbidding terneervalt, dan is dat toe te schrijven aan het welbehagen Gods, die Zijnen Zoon in hem heeft willen openbaren, Gal. 1 : 16. Als Lydia acht geeft op het woord, dat door Paulus gesproken

werd, dan is daarvoor haar hart door den Heere geopend, Hand. 16 : 14. Als God de dingen van Zijn Koninkrijk voor de wijzen en verstandigen verborgen houdt, en ze den kinderkens openbaart, dan heeft dat Zijne oorzaak alleen in het welbehagen Gods, Matth. 11 : 25, 26.

Het Woord is dus wel een levend, vruchtbaar zaad, maar om zijne kracht te betoonen en vruchten voort te brengen van geloof en bekeering, moet het vallen in eene goede aarde, die toebereid is door de werking des Heiligen Geestes. Het is wel eene kracht Gods tot zaligheid, maar alleen voor hen, die gelooven; en dit geloof is eene gave, Ef. 2 : 8. Het is wel een zwaard, maar een zwaard des Geestes, Ef. 6 : 67, dat alleen treft, wanneer Hij het hanteert. Paulus en Apollos toch kunnen slechts planten en natmaken, en zijn niet anders dan dienaars, maar God geeft den wasdom, 1 Cor. 3 : 6. Zij dragen den schat der Evangeliebediening in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes en niet uit hen, 2 Cor. 4 : 7. In hen, die gelooven, wordt de uitnemende grootheid van Gods kracht openbaar, en die kracht is evenredig aan de werking der sterkte Zijner macht, welke Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de dooden heeft opgewekt en gezet aan Zijne rechterhand in den hemel, Ef. 1 : 19, 20. Dan alleen oefent het Evangelie zijne zaligmakende werking uit, als het gepaard gaat met de kracht des Heiligen Geestes, die door het geloof doet weten de dingen, welke van God geschonken zijn. Rom. 15 : 19, 1 Cor. 2 : 4, 12, 1 Thess. 1 : 5, 4 : 8, 1 Petr. 1 : 12. De geloovigen zijn daarom een nieuw schepsel, 2 Cor. 5 : 17; zij zijn Gods maaksel, geschapen in Christus Jezus, Ef. 2 : 10.

Al deze weldaden der genade deelt God mede en heel deze toepassing van het werk der zaligheid brengt Hij tot stand in den weg des verbonds, door middel van het Woord, dat Hij op allerlei wijze en in allerlei vorm tot menschen doet uitgaan. In dat Woord houdt Hij ons voor, wat wij te doen hebben; maar in den weg van de verkondiging van dat Woord vervult Hij zelf door Zijne genade, wat Hij ons als onzen plicht voorhoudt. Naar het bekende woord van Augustinus: geef, wat Gij beveelt, en beveel wat Gij wilt. Ezechiël ontvangt den last, om te profeteeren over de beenderen in de vallei en tot hen te zeggen: Gij dorre beenderen, hoort des Heeren woord! En toen hij profeteerde, gelijk hem bevolen was, werd er een geluid en eene beroering, en de beenderen naderden, elk been tot zijn been, en er werden zenuwen en vleesch en eene huid over hen, en de Geest kwam in hen en zij werden levend en stonden op hunne voeten. Het woord, dat Ezechiël sprak, was daarvan de oorzaak niet. Want alzoo zeide de Heere: Ik zal den geest in hen brengen en zij zullen levend worden. Maar de prediking van den profeet was toch de weg, waarin, en de gelegenheid, waarbij God deze Zijne levendmakende kracht in de dorre doodsbeenderen openbaarde. En evenzoo was het niet de uitwendige klank van Jezus' stem, die Lazarus uit de dooden deed opstaan; maar desniettemin kwam de gestorvene uit op het oogenblik, toen Jezus met groote stemme riep: Lazarus, kom uit!

Op dezelfde wijze gaat het in het geestelijke toe. Van de kinderen spreekt de H. Schrift betrekkelijk weinig; zij geeft alleen aan de geloovigen grond genoeg, om aan de verkiezing en zaligheid hunner jongstervende kinderen niet te twijfelen. Overigens rekent zij alleen met de volwassenen, met hen, die tot jaren des onderscheids gekomen zijn. En voor hen is beslissend, niet of zij onderstellen, dat zij in hun jeugd zijn wedergeboren, maar of zij nu met een oprecht geloof Christus en al Zijne weldaden aannemen en zich met waren harte tot God bekeeren. Opdat zij dat doen zouden, wordt hun het Evangelie verkondigd. En in den weg van deze verkondiging deelt God de weldaden Zijner genade mede en maakt Hij de kracht Zijns Geestes openbaar. Als Paulus predikt, opent de Heere het hart van Lydia, zoodat zij acht neemt op zijn woord. Als Paulus plant en Apollos natmaakt, dan geeft Hij den wasdom. Als de discipelen, uitgegaan zijnde, overal prediken, werkt de Heere mede. Hij geeft door wonderen en teekenen getuigenis aan het Woord Zijner genade.

BAVINCK.

SUBSIDIE.

Door een onzer lezers wordt ons verzocht, om een hoofdartikel uit *De Amersfoorter* van 26 Maart j.l. onder bovenstaanden titel in *De Bazuin* over te nemen.

Om het belang van de zaak, die het geldt, voldoen we gaarne aan dat verzoek. Het artikel is van den volgenden inhoud:

Professor Bavinck wees dezer dagen op het gevaar dat, wanneer te eeniger tijd het subsidie-stelsel ook tot het Hooger Onderwijs werd uitgebreid en ook de Vrije Universiteit dus gelden zou ontvangen uit 's Rijks kas, de positie van die stichting wel eens minder vrij zou kunnen worden.

„*De Heraut*" bewees echter met de Statuten van de Vereeniging voor Hooger Onderderwijs in de hand, dat die vrees ongegrond was.

Artikel 3 dier statuten toch bepaalt uitdrukkelijk dat geen geldelijke steun door de vereeniging mag worden aanvaard, wanneer daaraan voorwaarden verbonden zijn, die haar of haar scholen van een buiten haar staand gezag in eenig opzicht afhankelijk zouden maken.

Ieder subsidie dat de Vrije Universiteit, in hoe geringe mate ook, van den Staat afhankelijk zou maken, zou dus onmiddellijk moeten worden afgewezen.

Het gevaar dat Prof. Bavinck vreesde, is dus gebleken niet te bestaan, althans vooreerst niet.

Het aangehaalde artikel toch is zoo beslist mogelijk.

Geen geldelijke steun mag aanvaard, zoo daaraan voorwaarden verbonden zijn, die de vereeniging „in eenig opzicht" van een buiten haar staand gezag afhankelijk zouden maken.

Het komt ons evenwel voor dat in deze aangelegenheid het laatste woord hiermede geenszins is gesproken.

Wel bezien snijdt art. 3 *alle* rijkssubsidie voor onze Hoogeschool voor altijd af.

Want niet alleen is het ondenkbaar dat de Regeering ooit tot het geven van subsidie zou overgaan, zonder althans eenige waarborgen te eischen voor omvang en gehalte van het onderwijs, maar reeds het rijkssubsidie op zichzelf schept afhankelijkheid. Immers het kan worden vermeerderd, verminderd of ingetrokken!

Toch is blijkbaar de bedoeling geweest om niet de geldelijke bijdrage zelf uit de schatkist, maar de daaraan eventueel te verbinden afhankelijkheid af te wijzen, want er wordt uitdrukkelijk gezegd „zoo daaraan voorwaarden zijn verbonden".

En inderdaad is het niet onbegrijpelijk dat men, wetende hoe enorm hoog de kosten loopen van eene volledige universiteit, niet vooraf allen geldelijken steun uit de publieke kas heeft willen afsnijden.

Intusschen zijn echter de omstandigheden zeer veranderd.

Voor de lagere school is het subsidiestelsel niet slechts aanvaard, maar er bestaat alle hoop dat eene regeling zal worden getroffen waarbij het overgroote deel der kosten uit de publieke kas zal worden bestreden.

Daardoor is de toestand zeer gewijzigd en wel in tweeërlei opzicht.

In de eerste plaats zal er in onze kringen meer geld disponibel komen voor onze Hoogeschool en ten andere klemt nu de eisch nog veel sterker om althans voor *deze* inrichting onze volkomen onafhankelijkheid van den Staat te handhaven.

Wij voor ons zouden dan ook wenschen dat men het kloekweg uitsprak, dat men nooit of nimmer geldelijken steun voor haar uit 's lands kas wenschte te aanvaarden.

Wij kunnen in deze niet te preutsch zijn.

Het geldt hier het zuiver houden van de bron waaruit de wateren der wetenschap, waaraan onze kinderen zich zullen moeten laven, ontspringen. Daarom *kunnen* wij hier niet te voorzichtig zijn. Blijft de universiteit vrij, dan is het altijd nog mogelijk om als op het gebied van het lager onderwijs de zaken verkeerd loopen, een nieuwe actie te beginnen. Maar is ook onze Hoogeschool gebonden met de zilveren kluisters dan zijn wij weg.

Veel liever zien wij dan ook dat de Vrije Universiteit zich beperkt tot een klein getal faculteiten en deze nog maar karig bezet, dan dat zij ooit de hand zou uitsteken naar Staatshulp.

Voor de theologische faculteit spreekt dat natuurlijk vanzelf, maar ook de andere faculteiten moeten *vrij* blijven en alleen steunen op de offervaardigheid van ons volk.

Zoo is het tot hiertoe geweest en zoo moet het o. i. *blijven*. Onze universiteit heeft tot dusverre enkel geleefd van vrije giften en nog nimmer heeft het haar aan *geld* ontbroken — *wel* aan *mannen*.

Zouden wij dan nu van den Staat gaan vragen, wat ons hiertoe door Gods goedheid door de liefde onzer vrienden vrijwillig werd gegeven, zonder dat het ons ooit aan iets ontbrak?

Dat de Staat de beletselen wegneemt, die zich nog altijd op den weg van hen, die aan de Vrije Universiteit studeeren, bevinden, is natuurlijk eisch van recht en billijkheid.

Op dat punt moet de rechtsgelijkheid met de overheidshoogescholen volkomen worden doorgevoerd.

Maar geenerlei financieele band, geen staats-subsidie.

Het blijve *onze* school, gesterkt door onze liefde, gedragen door onze gebeden, maar dan ook betaald met *ons eigen geld*.

Indien de Schrijver van dit artikel het algemeene gevoelen uitdrukte van de Vereeniging voor Gereformeerd Hooger Onderwijs, zouden wij in betrekking tot de subsidie-quaestie vrij gerust kunnen zijn.

Maar blijkbaar is dit niet het geval.

Althans *De Standaard* van 29 Maart liet een gansch anderen toon hooren en verklaarde uitdrukkelijk, naar aanleiding van het beroep van de *Heraut* op Art. 3 van de Statuten:

„In ieder geval achten wij de stelling, dat Art. 3 van de Statuten der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag *alle* rijkssubsidie aan de Universiteit dier Vereeniging onmogelijk maakt, wat al te absoluut."

En zij veroorloofde zich bescheidenlijk te waarschuwen tegen al te absolute stellingen, die allicht aanleiding zouden kunnen geven tot misverstand.

Voor die waarschuwing zijn wij de *Standaard* dankbaar. Zij bewijst, dat Art. 3 van de Statuten het aanvaarden van subsidie voor de Vrije Universiteit alleen in dat geval verbiedt, als zij daardoor in eenig opzicht afhankelijk zou worden van een buiten haar staand gezag.

Maar de daarover gevoerde discussie stelt het nu reeds duidelijk in het licht, dat over den aard en de mate der afhankelijkheid, die aan het ontvangen van subsidie en het verkrijgen van den effectus civilis verbonden zal zijn, in den kring der Vereeniging zelve tot allerlei verschil van opvatting aanleiding zal geven.

De *Heraut* van 13 April j.l. kwam deze meening bevestigen.

De reden, waarom wij op deze subsidie-quaestie de aandacht der kerken blijven vestigen, is hierin gelegen, dat Kerken en Vereeniging, als zij straks inzake de opleiding tot den Dienst des Woords een contract sluiten, duidelijk en klaar moeten weten, wat zij aan elkander hebben.

Wat de Kerken zijn, is aan de Vereeniging bekend.

Maar wat de Vereeniging is, in welke mate zij straks voor hare Universiteit, bepaaldelijk ook voor hare Theol. Faculteit, van de Overheid afhankelijk zal worden, dat is thans, na de geruchten die over een wetsontwerp betreffende het Bijzonder Hooger Onderwijs in omloop zijn, aan de Kerken *niet* bekend.

Het is zeer wel mogelijk, dat die afhankelijkheid in geen enkel opzicht inbreuk maakt op het Contract, dat thans tusschen Kerken en Vereeniging aan de orde is gesteld.

Maar om dit met zekerheid te kunnen zeggen, moet eerst het Regeeringsvoorstel bekend zijn. Daarom is het te hopen, dat het desbetreffende wetsontwerp eerlang, in elk geval vóór de aanstaande Synode, publiek worde. Want anders worden de Kerken op een weg geleid, waarvan zij noch de richting noch het einde kennen.

BAVINCK.

HET GEESTELIJK LEVEN.

HET »ONZE VADER" ALS TOETSSTEEN DES GEESTELIJKEN LEVENS.

Als wij het »Onze Vader," een toetssteen heeten, waaraan de mensch beproeven kan of zijn godsdienstig leven van het echte maaksel is, moeten wij er terstond bijvoegen, dat het een toetssteen is, die weinig tot dit oogmerk gebruikt wordt.

Men laat zich veeleer door geachte broederen keuren, of zoekt in godsdienstige boeken naar merkteekenen van genade, dan dat men zich van het »Onze Vader" bedient, om tot zekerheid te komen aangaande zijn geestelijken staat.

Toch is het »Onze Vader" zoo ten volle hiertoe geschikt. Het is de zuiverste uiting van het geestelijk leven; dit mag gezegd, omdat de Heere Jezus zelf dit gebed den zijnen in den mond heeft gelegd, als uitdrukking van de begeerten, door den Geest Gods in het hart der wedergeborenen gelegd. Wie het Onze Vader van harte bidden kan is waarlijk een kind van God.

Bezien wij dit heilig gebed slechts van nabij; wij zullen dan zonder veel moeite bemerken, dat het een zuivere en afdoende toetssteen van het geestelijk leven is.

De drie eerste beden raken rechtstreeks de belangen Gods, die van Zijn Naam, van Zijn Rijk, van Zijn Gezag. Wie ze waarlijk bidden kan moet Zijn kind zijn. Het staat toch vast, dat de natuurlijke mensch omtrent deze heilige belangen volkomen onverschillig is. Hij bekommert zich uitsluitend over zijn eigen naam, leeft alleen voor zijn eigen Vaderland, en zoekt vóór alle dingen zijn eigen wil vervuld te krijgen. Als hij de gestalte zijns gemoeds in beden durfde uitdrukken zouden deze luiden: »mijn naam worde geëerd, mijn land ga het wel, mijn wil moge geschieden."

Zelfs mag, ja moet nog scherper getuigenis tegen hem afgelegd. Aan hem blijkt de waarheid van het woord, dat het vleesch vijandschap tegen God is. Het wekt weerzin bij Hem op als men de belangen Gods op den voorgrond stelt; wie dat doet is zijn vriend niet. Daarom heeft hij in zijn harte van het Onze Vader een afkeer. In dit gebed toch staat de mensch met zijne belangen niet alleen op de tweede linie, achter God en Diens belangen, maar wordt ganschelijk niet gerekend met wat hem het liefste is. Waar is in dit gebed van zijn naam en macht en wil sprake? Nergens. God is in dit gebed alles. Zijn naam, niet de onze wordt er gezocht; van Zijn rijk wordt gebeden, dat het komen mag, al moet heel het samenstel der aardsche dingen, dat met onze aardsche belangen zoo innig saamgeweven is, er plaats voor maken; van zijn wil wordt begeerd, dat hij geschiede, al moet de onze er om verloochend. Zie, aan dat alles ergert zich de vleeschelijke mensch, zoodra God zich als God tegenover hem laat gelden, wordt de vijandschap zijns vleesches wakker, en bevestigt hij zijn naam van hater Gods. Wie dan in de drie eerste beden van het Onze Vader de begeerte zijns harten uitgedrukt ziet, mag er zich zeker van houden dat hij kind van God is. Hoe zou een vleeschelijk mensch naar de heiliging van Gods Naam, de komst van Zijn Rijk, de volbrenging van Zijn wil kunnen verlangen? Zulke begeerten zijn alleen den wedergeborenen eigen. Zij zijn vaste, onbedriegelijke kenmerken van genade. Wie de eere zijns eigenen naams zoekt, eene erfenis in de koninkrijken der wereld najaagt, en voor alles rekening houdt met zijn eigen wil, kan het Onze Vader niet bidden.

Van de drie volgende beden laat zich hetzelfde zeggen. Zij zijn er op ingericht om allen uit te sluiten, wier hart niet recht voor God is.

Luidde het: geef mij mijn dagelijksch brood, dan kon ook de vrek en de onbarmhartige, de man, die Lazarus aan de poort van zijn paleis omkomen laat, ze bidden. Hoe anders wordt het nu er in plaats van »mij" »ons" staat! Dat kleine woordje »ons" doet groote dingen; want het sluit allen uit, die slechts voor zichzelven zorgen. Het zou toch huichelarij zijn om Gode te vragen dat Hij onzen broeder zijn dagelijksch brood gaf, terwijl men zelf niet het minste deed om hem aan zijn brood te helpen. Zoo heeft Christus gezorgd dat slechts de milddadige deze bede bidden kan; Hij heeft rekening gehouden met den regel, dat slechts aan den barmhartige barmhartigheid wordt bewezen.

Evenmin kan de vierde bede van harte gebeden worden door menschen, die met het dagelijksch brood niet tevreden, naar rijkdommen jagen, of even als de rijke dwaas, slechts gerust zijn als zij heden reeds hebben wat zij morgen behoeven. Er ademt in deze bede eene beperking der begeerte tot het noodige, en eene geloovige onbezorgdheid omtrent de toekomst, die den aardschen en ongeloovigen mensch vreemd is. Meent gij dat zoo een met het brood van den dag tevreden is? Schatten wil hij hebben; hoe rijker hoe liever, is zijne leus. Zijne schatten zijn zijne goden, wijl zij hem dienen tot bronnen van zijne genietingen, en hem met goed vertrouwen de toekomst tegemoet doen gaan. O, de bede om het dagelijksch brood is zoo kort; maar er moet in 's menschen binnenste een wonder geschieden, voor zijne begeerten naar de dingen dezer aarde tot zoo enge grenzen teruggebracht zijn, dat deze korte bede alles omvat wat hij omtrent de aardsche dingen begeert.

Wij weten dat God ons de zonden niet vergeven wil, als wij niet bereid zijn om onzen naaste vergiffenis te schenken. Ook hiermede houdt het Onze Vader rekening. De vijfde bede is meer dan eene bede; zij bevat eene verzekering. Immers volgt op het: vergeef ons onze schulden! het: gelijk wij vergeven onzen schuldenaren. Door deze bijvoeging is den onverzoenlijke en den wraakgierige de pas afgesneden om te bidden, dat zijne schuld hem worde kwijtgescholden. Hij mag de bede met den mond bidden, 't is toch vergeefs; alleen het gebed des harten wordt gehoord; ja, was het nog maar vergeefs; het gebed van den goddelooze is zonde, Gode een gruwel, en wordt hem toegerekend als schuld.

Iets soortgelijks kunnen wij zeggen van de zesde bede. Ook deze bede kan door den onoprechte van harte niet worden gebeden. Hoe toch zullen wij in oprechtheid kunnen bidden: leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze! als wij of onszelven, of anderen in verzoeking leiden, dat is, aanleiding geven om te zondigen? Zoo, als de zesde bede wil, kan alleen gebeden worden door wie, blijkens zijn mijden en vlieden van alles wat ons den duivel in de handen spelen zou, eene alles beheerschende begeerte heeft om vrij te blijven van het kwaad, en bekwaamd te worden tot het goede. Den huichelaar, ja reeds den man met het gedeelde hart, is hier de pas tot het gebed afgesneden.

Heil dan den mensch die van harte het Onze Vader bidden kan! Vleesch en bloed heeft het hem niet geleerd. Zulke bidders hebben geen minderen Leermeester dan den Geest van God zelven.

Hem in het bijzonder heeten wij welgelukzalig, die het Onze Vader bidden kan in den naam van Jezus. 't Is waar, deze naam komt in het gebed niet voor. Dit behoeft echter ook niet. Om dat in te zien behoeft men slechts in het oog te houden dat wij dit gebed zelven niet gemaakt hebben, maar dat Jezus zelf het al zijnen discipelen in den mond gelegd, en hen met deze heilige woorden op de lippen naar zijnen Vader gezonden heeft. Wie zich bij Hem als discipel aangemeld heeft, mag gelooven, dat het Onze Vader ook hem is gegeven, om het voor de ooren des Vaders te bidden; welnu, gij, die er de begeerte van uw hart in uitgedrukt vindt, bid dan dat gebed in het bewustzijn, dat Jezus zelf uwe bede voor u opgemaakt heeft. Welk een sterking dit geeft aan het geloof aan de verhooring, laat zich niet zeggen. Als de bidder, in het oogenblik waarop hij zich voor den Vader plaatst, die in de hemelen is, bedenkt dat Jezus, de Zoon des Vaders, achter ons staat, om ons zijne eigene woorden in den mond te leggen, dan grijpt hij moed. Het is toch onmogelijk dat de Vader eene bede afwijzen zou, die schoon door ons gebeden, van den Zoon zelven herkomstig is. Daarom behoort het Onze Vader gebeden te worden in het geloof, dat het op last van Christus door ons wordt gebeden; dan wordt het bidden van het Onze Vader van zelf een bidden in Jezus' naam.

VAN ANDEL.

Politieke Beschouwingen.

De tijdingen over mogelijke vredesonderhandelingen in *Zuid-Afrika* verkrijgen, Gode zij dank, in de laatste dagen een meer vertrouwbaar en verwachting inboezemend karakter. Al wat vóór dien tijd uit Z.-Afrika en Engeland werd bericht, was blijkbaar van vooruitloopenden en misleidenden aard. Ook duurden de samensprekingen der Boeren-Regeeringen en hoofd-generaals in Klerksdorp tamelijk lang; een bewijs, dat zij zelven nog maar niet zoo met koortsachtigen haast naar den vrede jaagden als de Engelschen wel meenden, dat zij doen zouden. Zóó dringend waren hunne toestanden en positiën nog niet, en hun moed allesbehalve uitgedoofd. Neen, als er klimmende drang naar, en sterkere behoefte is aan vrede, dan is 't veel eer aan Engeland's zijde. De begrooting wijst een tekort aan van niet minder dan 546 millioen gulden. Vrijdag echter was het overleg van de hoofdmannen der Burgers zoo verre gevorderd, dat zij onderling tot overeenstemming waren gekomen wat zij doen zouden. Zij gingen toen naar Pretoria, spraken met Kitchener en deze deed Zaterdag mededeeling aan de Britsche Regeering over onderhandelingen, die hoopgevend waren, volgens verklaring in 't Parlement. Doch van welken inhoud die onderhandelingen waren, is niets vermeld. Of zij reeds loopen over vredesvoorwaarden, dan wel over voorwaarden van onderhandelen of ook dat de leiders vóór alle dingen vraagden telegrapisch zich in verbinding te mogen stellen met Pres. Kruger c. s. hier, wij weten er niets met zekerheid van, al gelooven wij ook het laatste. Doch zeer zeker zouden de leiders der Burgers dezen weg niet ingeslagen hebben, zoo zij niet ernstig streefden naar onderlinge overeenstemming, naar het verkrijgen van vrede. Indien nu maar het Engelsche antwoord eenigszins transigeerend is, dan hebben wij 't begin van een hoopvol einde.

Doch, met hoeveel levendige hoop men ook in spanning nadere berichten verbeidt, vergeten wij geen oogenblik, dat in Engeland mannen als Chamberlain zijn, die feitelijk 't roer in handen hebben en — erg toegevend zijn dezen vooralsnog niet!

Volgens Engelsche berichten zou het Ministerie Dinsdag 't voorstel tot wapenstilstand tijdens de onderhandelingen verworpen hebben. Indien dit zoo is, is 't weer een jammerlijke proeve van Engeland's brutaliteit.

Intusschen wordt er even krachtig van beide zijden te velde gestreden. In 't Noorden van Transvaal, in den omtrek van Pietersburg, zochten de Engelschen Beyers een poets te bakken, maar de toeleg gelukte niet. De tegenstand der Burgers was sterk en de Engelschen moesten met zware verliezen hun plan van overrompeling los laten. Als zij naar eigen bekentenis bij de 100 man aan dooden, gewonden en gevangenen officieren en manschappen verliezen naar eerste bekentenis, dan bewijst dit dat het gevecht raak was.

Elders in 't Westen van den Vrijstaat èn in 't Zuid-Westen van Transvaal vielen de Burgers zelve op twee plaatsen de Engelschen aan. Ook hier waren de Engelsche verliezen zwaar, en een spoorwegongeluk bij Klerksdorp deed ze toenemen.

Ook in de Kaapkolonie kunnen zij nog maar niet op vooruitgang bogen in 't midden en in 't Westen. Daar vallen de Bur-

gers zelfs steden aan en handhaven hun terrein.

In *België* zijn de toestanden hachelijk. De strijd over het kiesrecht neemt zoodanige verhoudingen aan, dat reeds bij vele samenscholingen bloed vloeide. En nu de socialisten een algemeene werkstaking over het geheele land provoceerden — wordt het nog gevaarlijker, dat de Regeering in oproer ten onder ga. Zij nam echter krachtige maatregelen en naar 't zich laat aanzien, zal zij wel de overhand houden. Van toegeven in de Kamer wil zij nog niet weten; de liberalen en socialisten zijn verdeeld. Dat helpt.

NOORDTZIJ.

ZENDING OP SOEMBA.

Aan de Geref. Kerken, met name in de Provincien Groningen, Drente en Overijsel, wordt verzocht, in 't bijzonder in den gebede te gedenken aan Ds. en Mevr. W. Pos, die Maandag den 21sten April e. k hopen te vertrekken, om voor de 2de maal naar het Zendingsveld op Soemba te gaan.

Namens Deputaten voor de Zending van de Geref. Kerken in de Provinciën Gr., Dr. en Ov.,
L. KUIPER, *Pr.*
C. W. E. PLOOS VAN AMSTEL,
April 1902. *Scriba.*

VEREENIGING VOOR GEREFORMEERD SCHOOLONDERWIJS.
Algemeene Vergadering.

Hiermede wordt ter kennis van de leden gebracht, dat het voorstel van het Algemeen Bestuur, om voortaan de Algemeene Vergadering gedeeltelijk met C. N. S. samen te houden, zoo goed als eenparig door de leden is goedgekeurd.

In het vervolg houden beide Vereenigingen dus hare Algemeene Vergaderingen op denzelfden dag en in één stad. Des voormiddags vergaderen beide afzonderlijk tot het afdoen van alle huishoudelijke zaken; maar in den namiddag komen alle Afgevaardigden van C. N. S. en G. S. in één lokaal bijeen, ter behandeling van paedagogische onderwerpen of politieke vragen waarbij het Christelijk Onderwijs in het algemeen is betrokken.

Deze gecombineerde Vergadering wordt ieder jaar beurtelings door den president van C. N. S. of van G. S. gepresideerd en geleid.

De eerste gemeenschappelijke samenkomst is voor dit jaar, met wederzijdsch goedvinden, bepaald op DONDERDAG 22 MEI te ARNHEM, 's nam. om half twee, terwijl de afzonderlijke Vergadering der Afgevaardigden van *Ger. Sch.* als naar gewoonte om 10 ure aanvangt.

De vier punten van bespreking voor de gecombineerde Vergadering zijn door de beide Hoofdbesturen na onderling overleg vastgesteld, en zullen elk door een kort referaat worden ingeleid.

Punten of voorstellen voor de HUISHOUDELIJKE Vergadering van 's morgens, kunnen bij ondergeteekende worden ingezonden tot den 1 Mei a. s Meer uitvoerige inlichtingen en nadere aanwijzingen zullen op de Agenda der Vergadering worden gegeven.

Het Alg. Bestuur hoopt en vertrouwt dat reeds deze eerste proefneming in de Pinksterweek wèl moge slagen: waartoe eene talrijke opkomst van Afgevaardigden, Leden en Belangstellenden natuurlijk veel kan bijdragen.

Namens het Alg. Bestuur,
De Secretaris,
A. W. VAN KLUIJVE.

Middelburg, 12 April 1902.

Aan allen, die het werk der Barmhartigheid wenschen te steunen!

Het Hoofdbestuur van de Vereeniging tot bevordering van Gereformeerde Ziekenverzorging deelt bij dezen mede, dat het als zijn *vertegenwoordiger* heeft aangesteld, in de plaats van den heer Sluijter, *den heer J. Postma*, woonachtig te Driebergen. Het verzoekt dringend, dezen broeder in zijn arbeid tot bevordering van de belangstelling in het werk onzer Vereeniging niet te willen belemmeren, maar hem in de verschillende plaatsen toe te laten tot het houden van spreekbeurten, het winnen van leden, en het inzamelen van giften ten baren behoeve. Het roept daartoe de zoo onmisbare medewerking van Kerkeraden en van allen in, die daarvoor steun kunnen bieden. In sommige plaatsen toch bestaat de gewoonte allen, die giften komen vragen voor belangen, die niet rechtstreeks liggen binnen de grens der eigene gemeente, den toegang te weigeren, of althans, voor het minst, alle hulp en medewerking te ontzeggen. In hoeverre zulks noodzakelijk is, tengevolge van de nooden in eigen kring, beoordeelen wij niet. Alleen nemen wij de vrijheid u met allen ernst toe te roepen: past dezen maatregel toch niet toe op onzen *vertegenwoordiger den heer J. Postma*. Daardoor toch zou het werk der barmhartigheid uws ondanks schade lijden.

Hij komt daarvoor in onzen naam tot u, en mag daarom vrijmoedig op uw steun rekenen, ook, en vooral, dewijl het geen locaal belang is, waarvoor hij, namens ondergeteekenden, uwe hulp inroept, maar een zaak, die voor ons allen van het hoogste gewicht is, namelijk de verzorging uwer eigene kranken, overeenkomstig het Woord van God.

Wilt hem daarom welwillend ontvangen, hem zooveel mogelijk in zijn arbeid terzijde staan, waar het noodig is gastvrij herbergen, en hem in alles die liefde en hulpe bewijzen, die de zaak, waarvoor hij tot u komt, zoo waard is, overeenkomstig den wil van Christus, die de taak der krankenverpleging aan zijne Gemeente heeft opgelegd.

Het Hoofdbestuur der Gereformeerde Ziekenverzorging,
Ds. R. MULDER, *pred. te Haarlem, 1e Voorzitter.*
Ds. G. J. BARGER, *pred. te Driebergen, 1e Secretaris.*
W. H. VAN SCHAICK *te Amsterdam, Penningmeester.*
DR. J. H. A. VAN DALE, *Directeur van „Veldwijk" te Ermelo.*
Ds. J. HULSEBOS, *pred. te Vlissingen, 2de Voorzitter.*
Ds. J. TEVES, *pred. te Beekbergen, 2de Secretaris.*
DR. H. FRANSSEN, *Em. pred. te Zwolle.*
Ds. C. LINDEBOOM, *pred. te Bolnes.*
C. J. G. DU MARCHIE VAN VOORTHUIJSEN *te Driebergen.*
Plaatsvervangend lid van het Hoofdbestuur,
Ds. J. H. FERINGA, *pred. te Zaandam.*

Ingezonden.

Hooggeachte Redacteur!

Mag ik U een bescheiden plaatsje verzoeken in *de Bazuin* naar aanleiding van Uw artikel over Geheel-onthouding in het nummer van 21 Maart j.l. van dit blad? Het doel hiervan is in de eerste plaats U onzen hartelijken dank te betuigen voor het sympathieke woord in dit artikel gericht aan het adres van de Gereformeerde Vereeniging voor Drankbestrijding, en voor de warme aanbeveling van haren arbeid en de krachtige opwekking om haar te steunen.

Evenwel geeft uw artikel ons nog een tweede reden om U eene plaats voor dit schrijven te vragen, en wel door de omstandigheid, dat de idee der Geheel-onthouding telkens in zóó onafscheidelijk verband wordt gebracht met onze Vereeniging, dat de lezer onwillekeurig den indruk moet ontvangen, dat Geheel-onthouding eene eisch dezer Vereeniging is. Hiermede is echter allerminst eene aanmerking op Uw artikel bedoeld: de besproken brochure gaf er aanleiding toe. En ook willen wij dit in deze brochure geenszins afkeuren; want de wijze, waarop onze Vereeniging tot hiertoe van verschillende zijden was aangevallen, noopte hiertoe.

Voor ieder, die zijnen tijd eenigszins kent, is het eene zeer natuurlijke associatie van denkbeelden, die er plaatsgreep, toen het optreden onzer Vereeniging in den lande bekend werd. Ja, wij achten het zelfs een gelukkig verschijnsel, dat juist ten gevolge hiervan, de Vereeniging in de eerste plaats kwam te staan voor de taak om aan te toonen, hoe op grond van Gods Woord en de Gereformeerde belijdenis Geheel-onthouding soms eisch van Christelijk leven kan zijn en in onzen tijd zeker voor velen is; maar tevens, hoe zij zich daarbij van allerlei onschriftuurlijk drijven kan en moet vrijhouden.

Door dit alles echter is het noodzakelijk geworden nog eens duidelijk te doen uitkomen, dat het standpunt der Vereeniging niet is dat der Geheel-onthouding. Als de geachte lezers de woorden „hetgeen is" in den titel van de brochure van Ds. A. M. Diermanse opvatten in den zin van „tevens," dan is alles in orde; en als zij deze degelijke studie zelve ter hand nemen, zullen zij niet lang in twijfel verkeeren. Ofschoon nu zeer zeker het standpunt der Geheel-onthouding dat is van een aantal harer werkzaamste leden, is het toch geenszins dat der Vereeniging. Ook bestaat er noch bij deze leden, noch bij het hoofdbestuur eene neiging om als Vereeniging dezen weg op te gaan; de discussiën gevoerd op de jaarvergadering te Rotterdam, 31 Juli 1901, zijn daarvoor het duidelijk bewijs.

Voor ieder, die met onze geschriften kennis gemaakt heeft, of ook onze circulaire, die voor ieder beschikbaar is, zorgvuldig naleest, kan het duidelijk zijn wat de grondgedachte is waarvan wij uitgaan, en die onze taktiek beheerscht. Dat is de *onafwijsbare eisch om het alcoholisme allen steun te onttrekken;* om alles na te laten, wat rechtstreeks of zijdelings, ook buiten of tegen onzen wil, kan strekken om de heerschende drinkgewoonte te handhaven, te steunen; zij toch vormen de kurk, waarop het alcoholisme drijft. Het is het gevoel van onze persoonlijke verantwoordelijkheid voor deze schandvlek der natiën; het is het besef van de solidariteit der schuld; het is de wetenschap, dat het gevaar van ergernis te geven door het heerschend alcoholisme ons altijd en overal omringt; en in verband met dit alles de diepgaande eisch der Christelijke liefde, die onze gedragslijn bepaalt.

Dit alles nu heeft geleid tot de korte formule, zooals wij die als strijdende Vereeniging noodig hebben: „dat de tegenwoordige tijdsomstandigheden het gebruik der gedistilleerde en het geregeld gebruik der gegiste dranken, als genotmiddel — als een steunen der drinkgewoonten — veroordeelen". Wie nu hiermede en met den overigen inhoud van art. 1 en 2 onzer Statuten met woord en daad instemming betuigt, kan lid onzer Vereeniging zijn.

Geheel-onthouding is dus geen eisch; maar ook geenszins een beletsel. Integendeel, waar deze wordt toegepast, staande op den rotsgrond der Christelijke liefde, als gevolg van rijpere kennis van de diepte en den omvang van het alcoholisme, en van dieper inzicht in de beteekenis onzer zeden en gebruiken voor het zoo verdorven maatschappelijk leven, zal de Vereeniging dit hoogelijk waardeeren.

Wij mogen, Hooggeachte Redacteur, u geene plaatsruimte vragen om het bovenstaande nader toe te lichten; wij hopen dit in ons Correspondentie-orgaan geregeld te doen, en prijzen ook met dit doel de studie van Ds. A. M. Diermanse onzen lezers aan; men zie ook jaarverslag blz. 25 en 26. Het zal allen dan duidelijk kunnen worden dat onze Vereeniging een zoo *ruim* mogelijk standpunt heeft ingenomen.

Moge uw woord van opwekking om ons te steunen bij velen weerklank vinden en tot daden leiden. Eerst den vijand allen steun onttrekken, en dan schouder aan schouder staan om hem de erve onzer Vaderen te betwisten: dat is de weg. En daartoe hebben wij *allen* noodig. Uw woord: „wij kunnen niet allen alles doen," heeft onze volle instemming, want wij weten, dat U hier doelt op den eigenlijken arbeid, waartoe de Vereeniging aanzet. Maar ons losmaken van de zeden en gebruiken, waaruit het alcoholisme is voortgekomen, waardoor het onderhouden wordt, en waarvan wij bijna met zekerheid ergernis verwachten moeten, dát kunnen, dat *moeten* wij althans *allen*.

Met U zullen wij God danken voor iederen dronkaard, die zich bekeert; maar niet minder voor zoovele alcoholisten, die geen dronkaards zijn, en die eene zee van jammer over hun huisgezin en hun nakroost uitstorten; en ook voor het verdwijnen van vele misvattingen en misstanden, onder ons in gebruik. En bidden zullen wij daarbij, dat spoedig de tijd moge komen, dat van de Gereformeerden ook op dit terrein eene krachtige actie uitga op de maatschappij, om die te overtuigen van zonde en te prediken het Evangelie; Gods Woord en het gebed zullen daarbij onze wapenen zijn; de onthouding slechts in negatieven zin.

Onze tijd is zoo ernstig en zoo rijp voor ons optreden. De mannen der moderne humaniteit maken ons ook op dit gebied dikwerf beschaamd. En groot is daardoor het gevaar, dat ons geloof miskend, onze liefde betwijfeld, ja de naam onzes Gods om onzentwille gesmaad worde.

Met hartelijken dank voor de plaatsing, Hooggeachte Redacteur,

Uw dw. dn. en br. in Chr.,
J. MINDERAA,
Secret. der G. V. v. D.

Amsterdam, 1e Helmersstraat 217.

WelEerw. Hoggel. Heer!

Mag ik voor onderstaande gedachten een plaatsje in *„de Bazuin"* En wel naar aanleiding van het schrijven van Br. F. Gunnink Bzn., 14 Maart l. l. in zake het „advies der 25" over de eenheid in de opleiding. Ik had niet gedacht, dat op dit advies zooveel aanvallen zouden worden gedaan; en zie, in deze weinige weken is het reeds de vierde. Van de voorstanders hebben er haast nog niet gesproken. Als er nu slechts zoovele tegenstanders zijn als aanvallen — en dat hoop ik van harte —, dan staat de zaak nog zoo slecht niet.

Ik heb tegen het stuk van Br. Gunnink eenige bedenkingen, n. l.

1e. Naar mijne meening zal zijn advies een radikaal middel zijn, niet om te komen tot eenheid van opleiding, maar tot scheuring der Kerken. Het was hier de vraag: Hoe worden beide inrichtingen samengesmolten en houdt toch ieder, wat hem een heilig beginsel, derhalve strikte noodzakelijkheid en onafwijsbare eisch is. En dit is, vind ik, in het concept der 25 voor beide zijden verkregen. De Kerken hebben totale zeggenschap en eindbeslissing over de opleiding, dat was het hoofdbeginsel en hoofdbezwaar der broederen van '34; de opleiding geschiedt aan eene Universiteit, dat was het hoofdbeginsel en de wensch der broederen van '86. M. i. hebben beide groepen gewonnen. Het toezicht en zeggenschap der Kerken is uitgebreid over de *geheele* opleiding en deze zelf is geheel universitair geworden. Wil men het contract met de Vrije Universiteit verbreken, dan loopt men m. i. groot gevaar, de vereeniging der Kerken te vernietigen en de tweeheid, de gedeeldheid weer in haar volle kracht te voorschijn te roepen. En wat dan? Dan zijn we ten spot en tot aanfluiting van de wereld. Dan juicht Satan en met hem al zijne engelen.

2e. Br Gunnink wil niet met de historie breken, maar de broeders van '86 en allen, die de Vrije Universiteit liefhebben noodzaken, zulks wèl te doen. Of zou het geen breken zijn met de historie, als men de Theol. Facult. ophief, de beoefening der Theologische wetenschap aan onze Geref Universiteit staakte? Een breken met de historie, niet van 20 jaren, maar van 6 à 7 eeuwen? Bovendien de Theologische School wordt niet vernietigd, maar zij verhuist; en dit is een keerpunt in, maar geen breken met hare historie.

En ten slotte. Zou het geen tijd worden te eindigen met de oneenigheid, die zoo lang de hoofden heeft heet gehouden, en de harten hoe langer hoe kouder gemaakt? Wij noemen ons zelven kinderen Gods, maar moet ons dan ook niet de eer van onzen God en Vader en Zijnen Zoon Jezus Christus ter harte gaan? Moeten we daarvoor niet allereerst en allermeest warm worden? En wat hebben wij gedaan tegen de moderne schriftkritiek? Hebben wij er tegen geprotesteerd, als men Jehovah gelijk stelde met Baäl en Jupiter, Christus met Socrates en Mohammed en Voltaire? Hebben wij als Kerk van Christus ons verzet doen hooren, als Zijn Woord werd verminkt en bespot?

Moge het de bede zijn of — worden van allen, die dit lezen, dat de eenheid onzer Kerken kome, en heel spoedig kome, opdat de wereld beschaamd worde en wederom zeggen ga: Zie, hoe lief zij elkander hebben!

Uw WelEerw. Hooggel.
Dw. Dn. en Br.,
J. ITJESHORST.

Gorinchem, 24 Maart 1902.

Mijnheer de Redacteur!

Beleefd verzoek ik u eenige plaatsruimte in de *„Bazuin"*. Gisteren las ik het Bijblad van *„Wat zegt de Schrift"*, waarin Prof. Lindeboom verklaart, waarom Z.Hooggel. niet teekende, en welk bezwaar hij tegen 't Advies (het bekende Advies van Utrecht) heeft. Met aandacht en zeer veel genoegen las ik het en ben blijde zulk een krachtige en ter zake kundige stem te hooren in 't belang der Kerken.

Gaat 't velen zoo als mij, dan zagen zij eerst niet zóóveel in 't Advies; maar bij en na 't lezen van die nadere toelichting van Prof. Lindeboom valt 't mij moeielijk te begrijpen, hoe mannen als Ds. T. Bos en Ds. Littooy, veteranen voor 't recht der Kerken en de belangen der Theologische School, hun naam aan een dergelijk voorstel kunnen leenen.

Het is niet mijn doel het recht der Kerken, de belangen der Theol. School (die School, die we dankbaar van onze vaderen erfden, die *onze* Theologische School noemden) uiteen te zetten. Alleen een ernstigen raad, aan ieder die er tegen is, dat de School der Kerken aan en in de Vr. Universiteit wordt opgelost, al zou dan ook geen „nieuwe pagina der historie beginnen inzake de opleiding tot den dienst des Woords" (*Bazuin* 28 Maart j. l.; aan zulke betoogen hebben we *ook* niets): dat zij vooral lezen het Bijblad van *„Wat zegt de Schrift"*. Dat is voor ieder te begrijpen.

Met beleefden dank voor de plaatsing,

Uw dw. dn.,
W. VELDHUIJZEN VAN ZANTEN.

Mijnheer de Redacteur!

Het Advies om tot één opleiding te komen brengt de Kerken vrijwat in beweging. Het schijnt wel dat bijna niemand voldaan is met dit accoord, al leggen velen er zich ten slotte ook bij neer, in de hoop op meerdere eenheid, en — dat er eindelijk eens wat meer rust en vrede in de Kerken zal komen.

Niet overbodig acht ik het eenige overwegingen, die een Kerkeraad van oordeel deden zijn dat het Advies moest worden verworpen, onder de aandacht van anderen te brengen, n. l.:

1. Dat eenheid van opleiding niet wel mogelijk zal zijn, zoolang de geschillen over sommige leerstukken niet vooraf bevredigend zijn opgelost.

2. Dat ter wille van de vereeniging der beide Inrichtingen, naar vroeger accoord, het volle zeggenschap der Kerken, inzake de benoeming en de schorsing der Hoogleeraren dier Inrichting, niet prijsgegeven kan worden, zal het karakter eener „eigene Inrichting der Kerken" bewaard blijven.

3. Dat bij eene eventueele ineensmelting de Hoogleeraren dier Inrichting met de onderteekening van de Formulieren van Eenigheid, volgens een door de Kerken daarvoor vast te stellen formulier, tevens voldaan moet hebben aan den eisch der Vereeniging, gesteld in hare „Instructie voor de Hoogleeraren" Art. 1.

4. Dat bij de ineensmelting door de Kerken bedongen moet worden, dat de plaats der vestiging evenmin Amsterdam als Kampen zal zijn.

5. Dat die ineensmelting voor de Kerken gevaarlijk zou worden, wanneer de band aan de Vrije Universiteit haar (de Kerken) tevens bond aan de voorwaarden, door de Regeering gesteld, om als Inrichting voor Hooger Onderwijs te deelen in de rechten en financieele voordeelen bij eene eventueele wetgeving op het Hooger Onderwijs ook aan de Vrije Universiteit toegezegd.

6. Dat het niet geraden is tot ineensmelting over te gaan, zoolang geen accoord gevonden kan worden, waarmee de Kerken zich over het algemeen, en de Hoogleeraren der beide Inrichtingen in 't bijzonder zouden kunnen vereenigen.

Bovenstaand oordeel diens Kerkeraads, met zijne overwegingen, werd ingediend op de Classis Dokkum van 19 Maart, en daarvan zal door deputaten ter Prov. Synode worden melding gemaakt.

Genoemde bezwaren zouden nog met eenige kunnen worden aangevuld, als over Punt 12 van het Advies, waar sprake is van een weeropzeggen van het accoord, omdat daardoor alles weer op losse schroeven wordt gezet.

En er bestaat vreeze, dat het toegeven door de Kerken naar dit accoord de eerste stap is om te komen tot het Advies door Ds. Klaarhamer voorgesteld.

Dankzeggend voor de plaatsing,

Een Ouderling.

HET CONCEPT-CONTRACT.

Geachte Redacteur!

„Het Compromis" is de titel, waarmee algemeen het gegeven Advies inzake éénheid der opl. wordt betiteld.

Naar mijn opvatting is het echter meer een *compressie*, een samendrukken van beginsel en gevoelen der 25 Brs., dan dat het zou zijn een beslissing waartoe ze, in verband met hun beginsel, omtrent de zaak van de opl. zijn gekomen in dit C.-C.

De indrukken die het C.-C. heeft teweeggebracht zijn dan ook niet van verheffenden aard. Het is onredelijk, en onpiëtistisch.

Onredelijk, omdat de Kerken, lezende dat men zal „overwegen", hoegenaamd geen kennis krijgen van de motieven, van de noodzakelijkheid enz. die de Brs. geleid hebben tot dit contract. Redelijk zou het zijn, indien met de resultaten, ook de motieven van het waarom, meteen waren meegedeeld.

Alle piëteit wordt er in gemist. Door het C.-C. wordt het als 't ware voorgesteld, dat de Ger. Kerken, zonder een „Eigen Inrichting" tot opl. zijn. In elk geval, het verband, waarin de Theol. Sch. tot de Ger. Kerken staat, wordt hoegenaamd niet gememoreerd.

Wat door dit C.-C. beoogd wordt, n.l. eenheid van opl., daarvoor wordt in de Artn. hoegenaamd geen waarborg gegeven; wèl, dat men zal opleiden aan *eene* inrichting: maar daaraan was geen gebrek. De *Kerken hebben* immers haar eigen inrichting; en na de in de laatste jaren plaats gehad hebbende reorganisatie *is* het gebleken, en blijkt het nog steeds, dat ze aan den eisch, wetenschappelijke vorming, voldoet. 10 Jaren lang heeft men op het toen gespannen stramien geborduurd; waarom dat nu in eens af te breken, en uit te rukken? Ja waarom? Om de Kerken?

Nu gebruikt men, om al de bezwaren te ontzenuwen, deze oogenzalf, dat men zegt: welnu, de Kerken krijgen nu immers toch ook een eigen inrichting. Jawel juist! Maar 't kan zijn voor *een* jaar. Stel dat het C.-C. op de a.s. Synode wordt aangenomen, is het dan van Brs. als Ds. Klaarhamer e. a. te verwachten, dat zij, die hun beginsel in dezen correct, juist en ronduit te kennen hebben gegeven, zullen zwijgen en berusten? Geenszins. 't Is ook niet te vergen. Zoo is er dan de grootst mogelijke zekerheid dat men over 3 jaren weer een opleidingsbeweging zal hebben, terwijl daartegenover staat, dat de Kerken nu opl. hebben aan een inrichting, waarmee ze in natuurlijk verband staan, wat zeker is te prefereeren boven een contractueel verband.

Voorts is het zeker een slangenvoorzichtigheid, dat de 25 Brs. de Art. 1—12 hebben onderteekend, en de 7 adviezen niet. Ze staan toch als oorzaak en gevolg met elkander in verband, en zijn van niet weinig beteekenis.

Naar mijn opinie gaat het om Universitaire of Kerkelijke opl. Welnu, laten beide partijen door overtuiging, en niet door forceering werken. De Kerken houden wat ze hebben; en indien het blijkt dat beide ideeën niet voor samenvloeiing vatbaar zijn, laat men zich dan in vredesnaam, uit broederliefde, om Christus' wil toch onthouden van negeering van elkanders beginselen.

De vrede is dan niet gekocht ten koste van het recht, maar naar waarheid en recht.

Nu is het een egoïstisch, ideaal en financieel drijven en dringen, maar geen practische nood om aldus het C.-C. aan te nemen.

Wat we hebben in de Eigen Inrichting, laten we dat behouden, niet als een monument, maar als van den Heere ons geschonken.

De 25 Brs. hadden zich niet moeten laten verleiden om een doodkist te maken voor de Theol. School.

Van harte hoop ik dan ook dat de oproep van Prof. Noordtzij effect hebbe, en uit de te houden verg. een contra-advies geboren worde. De Kerken hebben dan gelegenheid om ook het tegenovergestelde te kunnen overwegen.

Het C.-C. moge dan eerstgeboren zijn, eeniggeboren zij het niet, opdat men niet in de waan zij, dat dit C.-C. *het voorstel* is, liefst aan te nemen overanderd.

A. DE W.

Leeuwarden, 31—3—'02.

ADVERTENTIËN.

Op den 28sten April e. k. hopen onze geliefde Ouders, Behuwd- en Grootouders,

Johannes Hermanus Landwehr
EN
Clara Oudshoorn.

te herdenken, hoe zij voor ***50 jaren*** door den band des huwelijks werden vereenigd. De Heere zij geloofd!

Hunne dankbare Kinderen, Behuwd- en Kleinkinderen.
LEIDEN,
16 April 1902.
Receptie: Woensdag 23 April, van 2 tot 5 uur.

SOLI DEO GLORIA.

Den 29sten April hopen onze geliefde Ouders, en Oom en Tante

B. DAM EN **K. KREMER** — BRILTIL
EN
S. TAMELING EN **F. KREMER,** — GRONINGEN

hunne ***20-jarige Echtvereeniging*** te herdenken.

Hunne dankbare Kinderen, Neven en Nichten.
April 1902.

Heden overleed, na een ongesteldheid van slechts 7 dagen, zeer onverwachts, onze dierbare Echtgenoot en Vader

C. de Vries,

in den ouderdom van 47 jaren, na een gelukkige Echtvereeniging van bijna 24 jaren.

De Heere trooste ons in onze diepe smart.

WED. C. DE VRIES—STRIK
en Kinderen.
GRONINGEN,
8 April 1902

Het behaagde den Heere, van de zijde der zijnen en uit het midden der Gemeente, door den dood weg te nemen, onzen hooggeachten medebroeder, den heer

C. de Vries.

Eene hevige ziekte van slechts 7 dagen maakte een einde aan zijn nuttig en werkzaam leven.

Hij bereikte den leeftijd van 47 jaren, waarvan hij 10 jaren met toewijding des harten, met de uitnemende gaven hem van den Heere geschonken, de Gemeente heeft gediend, eerst als diaken en daarna als ouderling.

Met droefheid staren wij onzen geliefden broeder na, doch wij mogen gelooven, dat hij zijn geloof mocht verwisselen in aanschouwen.

Zij dit bij voortduring ook tot troost voor zijne diepbedroefde Gade en Kinderen.

Namens den Kerkeraad der Ger. Kerk Groningen A,
J. WESTERHUIS, *Praeses.*
G. MEIJERING Lz., *Scriba.*
GRONINGEN,
8 April 1902.

Heden ontsliep in haren Heere en Heiland, na een kortstondig lijden van ongeveer 24 uren, onze geliefde en onvergetelijke Echtgenoote, Moeder, Behuwd- en Grootmoeder

Mej. Adriana de Haan –
DIEPRAAM,

in den ouderdom van 56 jaren.

Wij willen kinderlijk den Heere volgen, overtuigd dat zijn weg de beste voor ons is.

Mede namens mijne Kinderen en Kleinkinderen,
W. DE HAAN.

ALBLASSERDAM,
10 April 1902.

Eenige algemeene kennisgeving.

Heden behaagde het den Heere van mijne zijde weg te nemen, mijn hartelijk geliefden Echtgenoot

JAN VAN DIJK,

in den ouderdom van ruim 83 jaren, na eene gezegende Echtvereeniging van ruim 38 jaren.

Zijn leven was Christus, zijn sterven gewin; die wetenschap troost mij in mijn smartelijk verlies.

WED. J. VAN DIJK
GEB. LIGTVOET.

LEIDEN,
15 April 1902.

Heden nam de Heere onzen dierbaren en hooggeachten broeder, den Heer

J. VAN DIJK,

van ons weg, in den gezegenden ouderdom van 83 jaren.

Meer dan 50 jaren heeft hij de gemeente als ouderling zeer trouw gediend en met geestelijke en stoffelijke gaven gesteund. Hij leefde voor armen en kerk; geheel zijn leven getuigde van de ware vreeze Gods; in en buiten de gemeente had men achting voor hem. Hij was een man des gebeds, achter hem ligt een leven van strijd. Zijne laatste woorden waren: »het zal een wonder zijn als wij binnenkomen." Wij gelooven dat hij nu juicht voor den troon Gods en des Lams. Wij zijn met zijne hoogbejaarde Echtgenoote bedroefd, en weenen met haar. Wij zullen onzen trouwen broeder VAN DIJK nooit vergeten, zijn naam zal bij de gemeente en velen buiten haar in gezegend aandenken blijven.

Moge de Heere zijne lieve en trouwe Gade nabij blijven, die hem weldra in den hemel zal ontmoeten, om samen met al de verlosten eeuwig bij den Heere te zijn om Hem te loven.

Namens den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk B,
J. HOLSTER, *Praeses.*
G. VAN HERWIJNEN, *Scriba.*
LEIDEN,
15 April 1902.

Ondergeteekende deelt aan belanghebbenden mede, dat hij zich met zijn gezin gevestigd heeft te

BAARN, Javastraat.

W. v. ASSELT, *Em. pred.*

TER OVERNAME AANGEBODEN
een in volle werking zijnde
Brood, Beschuit, en
Kleingoedbakkerij.

Brieven ***franco***, onder letter ***H***, aan den Uitgever van dit Blad.

„EFFATHA."
Chr. Instituut voor Doofstommen.

De inschrijving voor nieuwe leerlingen is bij den ondergeteekende opengesteld tot **15 Juni**.

Op aanvrage worden gaarne inlichtingen verstrekt.

DORDRECHT. L. C. ORANJE.

Vereen. „Tot Chr. Liefdadigheid"
Wagenborgen.

In de Bestuursvergadering van 10 April j.l. zijn in de eerste geldleening groot f 7000,— ten laste van genoemde Vereen. **uitgeloot** de nummers ***20*** en ***49***, en in de tweede geldleening, groot f 15000,— de nummers ***11***, ***52*** en ***62***.

Namens 't Bestuur,
J. BOUWES, *Penn.m.*

TE KOOP
een nette en nog zeer goede
PREEKSTOEL.

Adres: Kerkeraad der Ger. Kerk te Ulrum.

BEDE OM HULP.

In den stormachtigen nacht van 29 Maart j.l. waren Schipper W. Molenaar met vrouw en vijf kinderen, benevens zijn loods in levensgevaar op de Zuiderzee. Door den storm zagen zij zich reeds door den dood bedreigd. Zoo besloten ze het schip te verlaten en in het kleine bootje te stappen, om zoo te pogen, door 's Heeren hulpe hun leven te redden.

Roeiend op de hooggaande golven in de ranke boot, zijn ze ruim een uur in levensgevaar. Wonderbaar zijn ze door den Heere gered. Ze zien licht in de verte. 't Is licht in de roef van een schip. Ze roepen en hun geroep wordt gehoord. Door den Schipper opgenomen, zijn ze allen door Gods trouwe gered.

Daar staan ze, dankbaar en verblijd. Maar toch arm naar de wereld. Dat schip verloren, wil voor dezen Schipper zeggen: uw middel van bestaan verloren.

Ondergeteekenden doen een beroep op ons Christen-volk in den lande Zij verklaren zich gaarne bereid uwe gaven voor dit zoo beproefde gezin in ontvangst te nemen. Dat de Heere uwe harten neige, is onze bede.

H. KANIS, *Wethouder.* KAMPEN.
J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN, *Predikant.*
D. DE JONG Dz. KAMPEN.
H. HOEKSTRA, *Predikant.* ARNHEM.
M. A. HAFFMANS. *Eiland.* ARNHEM.

Termijnbetaling van af 10 CENTS per dag.

SOLIEDE ORGELS
in prijzen van af *f* 40.—
Gratis Handleiding en Toetsenlooper.
Honderden dankbetuigingen.
Vraagt gratis **Catalogus** en conditiën.

JOH. DE HEER,
Rotterdam, Noordmolenstraat 71.

STEENWIJKER
BEDDENFABRIEK,
opgericht in 1889.
Gezuiverde, Gewasschen en Gestoomde nieuwe Veeren.

Citchen, Wollen en Molton dekens en Bedtijken in alle soorten.

Linnen bedtijken in het blauw met koorden, in het rood zonder koorden.

No. 1. **Het nieuwe Reclamebed** w.o. een Wollen, een Citchen, een Molton deken, voor 2 pers. 50 pd. veeren, geen grooten, 1 tijk en een bed, peluw, 4 kussens, overtrek voor bed en peluw voor f 33, en voor f 35.

Een extra 2-pers. Bed, waarin 42 pd. v., ook voor f 33 of f 35, met 50 pd. veeren, verder ook f 38, f 40, f 45, f 50. PRIMA KAPOK.

Een satijnbed met prima Kapok w.o. een Wollen, Citchen en Molton deken en een Overtrek, 1 bed, 1 peluw, 2 kussens voor f 24.

1 gewoon Bed, prima Kapok als bovenstaande voor f 22,50.

Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.

Veeren tot in de fijnste soorten voorradig, rembours, vrij zicht en monsters gratis.

Boven f 10 franco. Veeren 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80 cent, f 1, f 1,20.

J. KETEL Rz.,
Z/z. Markt, Steenwijk.

BOEKVERKOOPING.

door en ten huize van den Boekh. **P. BEIJER** te **Groningen** Butjesstraat, den **28 April** en volgende dagen, van verschillende bibliotheeken van Predikanten, Leeraars van Burgerscholen enz., volgens Catalogus meer dan ***6000 Nos.*** bevattende. I Theologie en Oude talen. II Rechtsgeleerdheid en Geschiedenis. III Genees-, Natuur- en Wiskundige vakken enz. Bij elk der gedeelten zijn Nederlandsche, Fransche, Duitsche en Engelsche letteren gevoegd, benevens Varia De Catalogus compl. ***à 25 cent***, of één der gedeelten ***gratis***.

Voor een volgende auctie worden Bibliotheken, partijen en varia ingewacht.

GRONINGEN. P. BEIJER.

Bij **ZALSMAN** te Kampen komt van de pers:

FEESTSTOFFEN
DOOR
J. BAVINCK,
Predikant der Gereformeerde Kerk te Kampen,
(Voor Hemelvaartsdag en het Pinksterfeest.)
197 bladz. *f* 1,00.

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen:

DRIE PSALMEN
DOOR
J. KOK,
Predikant te Nijmegen.
Prijs f 0,30.

De Noodzakelijkheid der Vrije Christ. School.
DOOR
S. J. VOGELAAR,
Predikant te Apeldoorn.
Prijs f 0,30.

Het Goud en de Arbeid.
DOOR
A. SIZOO,
Secret. van Patrimonium.
Prijs f 0,35.

BIJBELVERKLARING.

Dächsel. – Henry en Stackhouse. – Nuys Klinkenberg. – Patrick, Polus en Wels e.a., tot billijken prijs voorhanden bij:

J. H. DUNK, Rotterdam.
In- en Verkoop van oude Boeken.

Verschenen bij **JAN HAAN** te GRONINGEN:

Zes Leerredenen,
DOOR
J. LANGHOUT,
V. D. M. te Groningen.
Prijs: *f* 0.60.

Leesgezelschappen.

Bij **ZALSMAN** te **Kampen** is verschenen:

De gemeenschap der heiligen,
DOOR
J. van ANDEL,
Predikant te Gorinchem.
226 bladz., post 8°.
Prijs *f* 1,40, geb. *f* 1.80.

Zeer geschikt voor geschenk ook voor hen die belijdenis des geloofs hebben afgelegd.

Gereformeerd Gymnasium,
te Amsterdam.

Sedert de vorige opgave ontving de Vereeniging voor Voorbereidend Universitair Onderwijs de volgende giften:

WEESP: K. T. f 2; G. H. F. f 1; J. N. f 0.50; L. T. f 1; J. v. K. f 1; W. K. f 0.50; N. d. R. f 0.50; J. R. f 0.50; G. R. f 0.75; J. K. f 1; P. d. R. f 1; J. R. f 1; P. B. f 0.50; Dr. W. G. f 1; A. V. f 0.50; C. v. d. B. f 0.50; J. C. P. f 1; C. P. d. R. f 0.50; J. S. f 1. NEDERHORST d. BERG: Ds. C. B. f 1; H. P. f 1; J. M. f 1; Mej. A. P. f 1; Wed. S. f 1. NICHTEVECHT: Wed. A. v. d. B. f 1; C. R. f 1; G. v. D. f 0.50; G. J. K. f 2; W. C. K. f 1. BAAMBRUGGE: S. K. f 1; H. v. d. L. f 1.50; A. G. f 0.50; C. v. W. f 1; P. v. B. f 1.50; W. V. f 1.50. VREELAND: M. B. v. R. f 1; S. G. f 1; Wed. J. d. B. f 3. LOENEN a/d VECHT: M. A. S. f 1; L. V. f 1; KATWIJK aan ZEE: L. P. f 3. AMSTERDAM: F. Th. J. f 2.50. BREUKELEN: P. B. f 1; J. R. f 0.50; J. F. f 5; H. H. f 2.50; J. O. f 1; A. O. f 1; N. N. f 1; D. J. F. f 1; A. O. f 1; Mej. T. O. v. D. f 1; Wed. H. H. f 2.50. ACHTTIENHOVEN: J. H. d. W. M. f 3.50. LEIDEN: C. d. G. f 1; J. J. G. f 1; A. F. M. f 1.50; fam. T. v. D. f 2.50; J. v. H. f 1; J. P. f 1; J. R. f 1; J. H. O. f 1; P. v. d. H. f 1; P. J. D. f 0.50; J. v. W. f 0.50; G. J. G. f 1; Z. d. R. f 1; Wed. J. v. W. f 1; Wed. W. f 1; Wed. L. E. N. f 1; A. E. v. K. f 10. LEIDERDORP: P. K. f 2; J. K. Pz. f 2; C. B. f 2; G. G. f 1; J. W. K. Jvz. f 1.50; P. v. 't R. f 2; N. N. f 0.50; C. V. f 0.50; J. M. f 1; G. K. f 1; C. M. f 0.50; L. v. d. S. Jr. f 1; M. J. M. f 1; G. S. f 1. ZEGWAARD: C. P. R. f 1; C. J. V. f 1; B. B. f 1; A. v. R. f 1; J. B. f 1; A. S. f 0.50. DELFT: Ds. G. W. f 1; L. d. B. f 2.50; Lj. S. f 2; G. R. f 1; N. N. f 1; H. K. f 1; A. v. d. W. f 1; S. E. f 1; L. M. f 1; H. B. S. f 1; J. v. d. K. f 1; A. S. f 1; G. L. f 1; A. K. f 2; J. v. d. B. f 1; C. W. f 1; H. B. f 1; v. D. f 1; J. R. Jr. f 1; H. J. K. f 1; A. K. f 1; S. v. d. B. f 1; J. K. f 0.50; Mej. C. M. f 5; Mej. B. F. S. f 3.50; Mej. J. J. V. f 1; Wed. A. V. f 0.50; Wed. H. B. f 1; A. U. f 2; J. M. f 0.50. ZOETERMEER: Wed. B. v. A. f 2.50; H. K. f 1. MAARTENSDIJK: B. J. G. f 1; J. v. Z. f 1; A. v. V. f 1; M. R. f 1; L. v. V. f 0.50. KOCKENGEN: W. J. F. f 1; A. J. M. f 0.50; A. H. f 2; D. H. f 1; A. d. J. f 1; A. v. d. N. f 1.

N.B. Niet vermeld zijn hier de bijdragen, waarover per quitantie wordt beschikt.

Gereformeerd Gymnasium te Kampen.

Opgaven van ***nieuwe leerlingen*** te zenden aan den ondergeteekende, die gaarne alle gewenschte inlichtingen verstrekt. Binnen enkele dagen verschijnt het ***nieuwe programma***, dat op aanvrage ***franco*** wordt toegezonden.

Johs. KAPTEIJN, W. Pz.

Kampen, Vloeddijk 14.

Belangrijke BOEKVERKOOPING.

Op Maandag en Dinsdag 5 en 6 Mei a.s. zal door den Boekh. ***J. H. KOK te KAMPEN*** *publiek worden geveild eene hoogst belangrijke Theol. Bibliotheek, waaronder tal van* ***zeer gezochte*** *Boekwerken, allen in uitmuntende conditie en in fraaie banden gebonden. O.a. Bijbelverklaringen van Henry & Stackhouse, Dächsel, Klinkenberg, Patrik, Polus en Wels, Da Costa; Staringh Bijb. Woordenboek; Mastricht Godgeleerdheid; Calvini, Opera Omnia (ed. Schippers); Meyer Comm. N. Test.; Lange Bibelwerk; Herzog Encyclopaedie enz. enz.*

Voorts eene uitgezochte verzameling ***Commentaren*** *van Curtenius, Greenhill, Durham, Elsnerus, Toe Laer, Vitringa, Hellenbroek, Meiners, Plevier, Tuinman, d'Outrein, Antonides, Dinant, Owen, Lampe, v. Alphen, v. d. Hagen, Hoeke, Groenewegen, Rooyaards enz. enz. enz.*

Voorts de meest gezochte werken van Smijtegelt, Comrie, Beukelman, Vermeer, Francken, van Til, v. Oosterzee, Molenaar, Kuyper, Krummacher, v. Ronkel, Spurgeon, Neander, Erskine, Calvijn, Rijle, enz. enz. enz.

De catalogus wordt op aanvrage franco toegezonden.

Gezondheid-Cruydenwijnen de Haas.

Geen **beter middel** voor vermoeide, zwakke en overwerkte personen, lijders aan bloedstoornis, slapeloosheid, slechte spijsvertering en bleekzucht, dan **Cruydenwijn de Haas,** dat volgens vele verklaringen het **doeltreffende medicijn** is. Lijders aan borstverzwakking wordt de **Borstcruydenwijn** bijzonder aanbevolen.

Prijs per fl. van 400 gr. f 1,05, van 200 gr. f 0,65.

Verkrijgbaar te LEIDEN bij: A. J. DE HAAS, Rustoordstr; te AMSTERDAM bij: A. VAN TUYLL, CLÉBAN, HENRI SANDERS: te 's-GRAVENHAGE bij: H. NANNING, Apoth.; te ROTTERDAM bij: G. WULFF, L. C. VERKERK; te UTRECHT bij: DE ZWART & Co.; te GOES bij: GEBR. MULDER; te LISSE bij: de WED. HANSEN.

Hoofdkantoor: »DE VLIJT", VOORSCHOTEN.

4Pct. Geldleening.

In bovengenoemde **Geldleening** ten laste van de Vereeniging »TOT CHRIST. LIEFDADIGHEID" te WAGENBORGEN zijn nog **Aandeelen** van

f500 en f100 disponibel à 4pct.

De plaatsing dezer aandeelen is voor den goeden gang der zaken dezer Vereeniging gewenscht en noodig.

Tegen **1 Mei a. s.** zou het Bestuur der **Vereeniging** gaarne deze ***aandeelen*** geplaatst zien, weshalve het alle voorstanders der Vereeniging vriendelijk uitnoodigt hiertoe mee te werken De **Aandeelen** zijn verkrijgbaar ten ***Kantore der Vereeniging*** te WAGENBORGEN, en bij de Heeren BROUWER EN DIJKSTERHUIS te GRONINGEN, VAN DER VEGTE EN VAN REEDE te ZWOLLE en WED P. van EIJK EN ZONEN te AMSTERDAM.

Namens het Bestuur,
J. BOUWES, *Penningm.*

APPINGEDAM, Maart 1902.

HEILIG AVONDMAAL.
Bergerac Tinto. Wijn voor het H. Avondmaal.

Esto Bergerac Tinto importumos de Espana exclusivamte para servir a la Sancta Comunion en nuestra Iglesias-Neerlandesa.

Prijs per 2 □ fl.: à 400 gr.: of 1 heele van 800 gr. ***f* 0.85.**

Kerkeraden of Predikanten kunnen gratis op aanvraag een □ fl. Bergerac Tinto ter kennismaking ontvangen.

NISSEN's Practische handleiding
bij het onderwijs in de Bijbelsche Geschiedenis
DOOR
L. H. F. & K. F. CREUTZBERG.
Vijfde, herziene druk.

»Een **Standaardwerk**, dat nooit tevergeefs wordt geraadpleegd," zoo werd het hierboven aangekondigde werk genoemd, toen de vierde druk verscheen. Het werd door alle christelijke bladen aanbevolen aan **Predikanten, Onderwijzers, Zondagsschoolonderwijzers, Huisvaders, Bijbelonderzoekers** (in vereenigingen of waar ook). En die aanbevelingen waren niet tevergeefs. De geheele, aanzienlijke, 4e oplage is *totaal uitverkocht*. Degelijk herzien wordt dit uitnemende werk opnieuw uitgegeven, en verkrijgbaar gesteld tegen den fabelachtig lagen prijs van slechts *f* 1.75 comple t.

Het zal verschijnen in **10 afl.**, elk van 80 bladzijden, tegen slechts

f 0.17½ per aflevering.

Bovendien ontvangen zij, die vóór de verschijning van afl. 4 inteekenen, een fraaien linnen stempelband **Cadeau**.

Men vrage het prospectus, een gratis proefaflevering of een eerste aflevering ter inzage aan zijn gewonen boekhandelaar of aan den uitgever

Nijkerk. **G. F CALLENBACH.**

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door den heer J. C. Nauta te Workum f 1; van den heer P. B. te A. f 1.50; door den heer Johs. Krap te 's-Gravenhage f 65.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit):

Van de Gref. kerk te Dieren f 20.10; idem te Blokzijl f 2.80.

Aan Schenkingen:

Door den heer P. van Weeren te Leiden gevonden in de collecte f 2.50.

Voor de Medische Faculteit:

Door mej. M. Miedema te Leeuwarden van de halve Stuiversvereeniging te Sneek f 6.92½.

Voor het Hospitium:

Van mej. C. J. M. S. te A. f 25.

Voor het Studiefonds:

Door mej. M. Miedema te Leeuwarden van de halve Stuiversvereeniging te Sneek f 6.92½.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

Stoomdruk van ZALSMAN te KAMPEN.